



تہران شناسی از سر تا پا

خانہ کودک، اندیشہ و میراث فرہنگ

تهران‌شناسی از سیر تا پیاز

تهران‌شناسی نام دوره‌ای است که خکام در طول ۱۵ سال گذشته، ویژه دانش‌آموزان (به ویژه در مقطع دبیرستان [دوره یکم و دوم]) برگزار می‌کند. این دوره چند هفته‌ای دو بخش آموزشی و گردشگری را در بر می‌گیرد. در بخش آموزشی (کلاسی)، نخست پیوستگان گذراندن این دوره به گونه‌ای فراگیر با روش‌های کار، نقشه‌خوانی و دانش و مهارت جغرافیایی (پهنه‌نگاری) آشنا می‌شوند و سپس در دوره پیش رو به هر یک از بخش‌های زیر که مورد علاقه ایشان باشد، راه می‌یابند.

◆ بخش‌های گوناگون دوره تهران‌شناسی:

- ۱- تهران‌شناسی؛ **بخش استانی** – فرهنگی که در بردارنده گردش‌های فرهنگی در شهرها، روستاها و منطقه‌های دیدنی استان تهران است. (استان‌گردی فرهنگی)
- ۲- تهران‌شناسی؛ **بخش استانی** – طبیعی که در بردارنده گردش‌های طبیعی (طبیعت‌گردی) در شهرها، روستاها و منطقه‌های دیدنی استان تهران است. (استان‌گردی طبیعی)
- ۳- تهران‌شناسی؛ **بخش شهرستانی** – فرهنگی که در بردارنده گردش‌های فرهنگی در شهر تهران، از شمال تا جنوب شهر تهران است. (شهرگردی فرهنگی و طبیعی)
- ۴- تهران‌شناسی؛ **بخش بافت کهن (دارالخلافت)** که در بردارنده گردش‌های فرهنگی در ۵ منطقه کهن شهر تهران است. (بافت‌گردی)
- ۵- تهران‌شناسی؛ **بخش گنجینه‌های تهران** و دیدار از گنجینه‌های شهر تهران است. (گنجینه‌گردی)

◆ در این دوره ما در پی:

- ۱- درونی کردن حس تعلق به شهر و دیار خود در آنها هستیم.
- ۲- ایجاد حس مشارکت، همیاری و همکاری گروهی در آنها هستیم.
- ۳- آشنایی با بخشی از فرهنگ ملی با محوریت شهر و استان خود در آنها هستیم.

◆ در این دوره بچه‌ها فرا می‌گیرند که:

- ۱- چگونه به یک مسافرت شاد و کم‌هزینه بروند و بخشی از اوقات فراغت خود را پر کنند.
- ۲- چگونه با دیگران و مردم مناطق دیگر برخورد کنند.
- ۳- چگونه با یادگارهای فرهنگی، تاریخی و طبیعی برخورد کنند و از بودن در کنار آنها لذت ببرند.
- ۴- چگونه با شرایط ویژه به خوبی کنار آیند.

خانواده‌ی کودک، اندیشه و میراث فرهنگ

آ- شهر ری:

- ۱- برج طغرل
- ۲- گورستان ابن بابویه
- ۳- محوطه باستانی چشمه‌علی
- ۴- برج نقاره‌خانه
- ۵- استودان برزجومید
- ۵- بی بی شهربانو
- ۶- حرم شاه عبدالعظیم
- زمان نگاری: ۸ تا ۱۸ یعنی ۱۰ ساعت
- هزینه دستمزد روزانه راهنما:

ب - تنگه واشی (فیروز کوه):

- ۱- تنگه سا
- ۲- سنگ‌نگاره قاجاری
- ۳- تنگه واشی
- ۴- گیاه‌شناسی در تنگه‌ها
- زمان نگاری: ۷ تا ۲۰ یعنی ۱۳ ساعت
- هزینه دستمزد روزانه راهنما:

پ - دماوند:

- ۱- غار رودافشان
- ۲- برج شبلی
- ۳- چشمه اعلا و کوچه باغ‌ها
- ۴- امامزاده عبدالله
- ۵- گیاه‌شناسی دماوند
- زمان نگاری: ۷ تا ۱۹ یعنی ۱۲ ساعت
- هزینه دستمزد روزانه راهنما:

ت - شمیران:

- ۱- کاخ نیاوران
- ۲- گورستان ظهیرالدوله
- ۳- امامزاده صالح
- ۴- بازار تجریش
- ۵- باغ فردوس (موزه سینما)
- زمان نگاری: ۸ تا ۱۸ یعنی ۱۰ ساعت
- هزینه دستمزد روزانه راهنما:

ث - ورامین:

- ۱- کاروان‌سرای دیرگچین
- ۲- تپه میل (آتشکده)
- ۳- مسجد جامع
- ۴- برج علاالدوله
- ۵- گیاه‌شناسی ورامین
- زمان نگاری: ۸ تا ۱۹ یعنی ۱۱ ساعت
- هزینه دستمزد روزانه راهنما:

خانهدی کودك، اندیشه ومیراث فرهنگه

◆ بخش استانی - طبیعی

- ۱- آهار و شکرآب (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۲- دشت هویج (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی و گیاه‌شناسی)
- ۳- غار رودافشان (با محور غارشناسی و اهمیت غارها در به‌وجود آوردن زیست‌بومی ویژه)
- ۴- تنگه واشی (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۵- دشت کویر (با محور مطالعه ناحیه بیابانی و زیست‌بوم بیابان)
- ۶- سرچه حصار (با محور بوستان‌های حاشیه شهرها و شرایط این زیست‌بومها)
- ۷- بوستان ملی خجیر (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۸- دربند (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۹- دارآباد (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۱۰- جاجرود و سدّ لتیان (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان و آشنایی با سدها و تأثیر آنها بر زیست‌بومها)
- ۱۱- شهرستانک (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۱۲- اوشان و فشم (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۱۳- لواسان بزرگ (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۱۴- لواسان کوچک (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)
- ۱۵- باغ گیاه‌شناسی (با محور مطالعه گونه‌های گیاهی)
- ۱۶- پارک چیتگر (با محور مطالعه گونه‌های گیاهی)
- ۱۷- پارک پردیسان (با محور مطالعه گونه‌های گیاهی و جانوری)
- ۱۸- گنجینه حیات وحش دارآباد (با محور مطالعه گونه‌های گیاهی، جانوری و زمین‌شناختی)
- ۱۹- گنجینه حیات وحش هفت‌چنار (با محور مطالعه گونه‌های گیاهی، جانوری و زمین‌شناختی)
- ۲۰- گلاب‌درّه (با محور مطالعه ناحیه کوهستانی، حشره‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی و رودهای خروشان)

خانهدی کودک، اندیشه و میراث فرهنگ

◆ بخش شهرستانی - فرهنگی

آ - شمیران:

۱- کاخ نیاوران

ب - شهر ری:

۱- برج طغرل

۵- بی بی شهربانو

ت - تهران:

۱- تهران قاجار (گلستان، ناصری، دارالفنون)

۲- تهران مشروطه (مجلس و بهارستان، موزه مجلس و مدرسه سپهسالار)

۳- تهران پهلوی (سردرباغ ملی، لاله‌زار و گنجینه عبرت)

۵- باغ فردوس (موزه سینما)

۴- بازار تجریش

۳- امامزاده صالح

۲- گورستان ظهیرالدوله

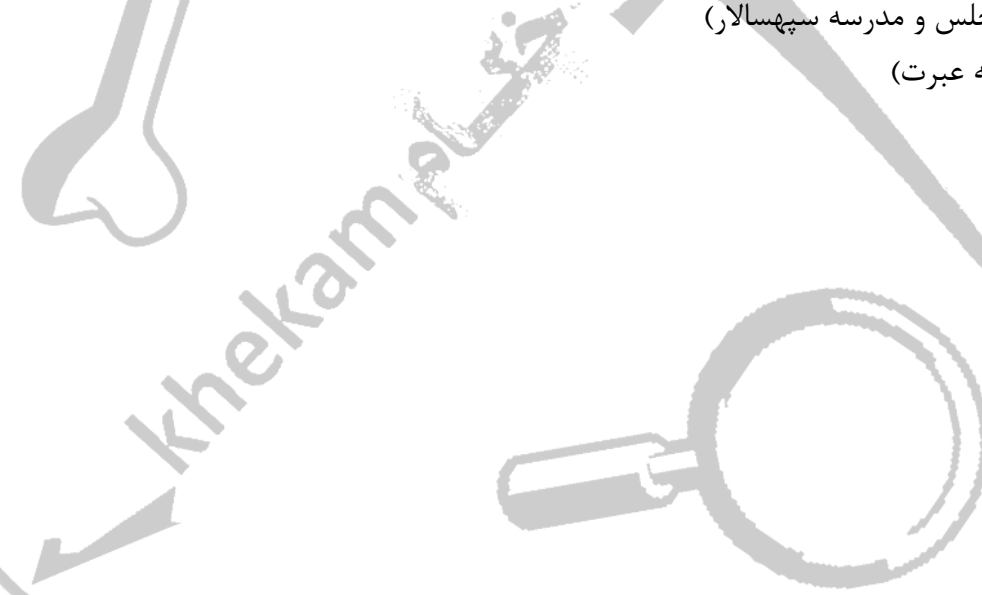
۵- استودان برزجومید

۴- برج نقاره‌خانه

۳- محوطه باستانی چشمه‌علی

۲- گورستان ابن بابویه

۶- حرم شاه عبدالعظیم



خانہ کی کودک، اندیشہ و میراث فرہنگے

◆ بخش بافت کهن (دارالخلافه)

آ - محله دولت:

- ۱- میدان توپخانه
- ۲- خیابان باب همایون
- ۳- میدان ارگ
- ۴- کاخ گلستان (ایوان تخت مرمر، خلوت کریم‌خانی، کاخ ابیض، حوضخانه، تالار الماس، تالار آینه، شمس‌العماره، نگارخانه، عکسخانه)
- ۵- خیابان ناصری (ناصرخسرو)
- ۶- مدرسه دارالفنون
- ۷- بانک تجارت (بانک شاهی)

ب - محله عودلاجان:

- ۱- گذر امامزاده یحیی (خانه وثوق الدوله، خانه فرهنگ محله سرچشمه و امامزاده یحیی، بازارچه محله، حمام نوآب، میدان باغ پسته بک، مدرسه معمارباشی، سرای کاظمی، امامزاده یحیی)
- ۲- گذر پامنار (منار پامنار، سه راه دانگی، کنیسیای یهودیان، پیرعطا، صرافی قدیم عودلاجان (قهوه‌خانه)، کوچه مروی، مسجد آقامحمود، مدرسه مروی)

پ - محله سنگلج:

- ۱- خیابان خیام غربی
- ۲- امامزاده سیدنصرالدین
- ۳- خانه جلال آل احمد
- ۴- تاتر سنگلج
- ۵- پارک شهر و سفره‌خانه سنگلج
- ۶- گنجینه صلح

ت - محله بازار:

- ۱- سبزه میدان
- ۲- مسجدشاه
- ۳- امامزاده زید و امامزاده سیدولی
- ۳- بازار بین‌الحرمین
- ۴- بازار زرگرها
- ۵- بازار آهنگرها
- ۶- قبرلطف علی خان زند

ث - محله چالمیدان:

- ۱- امامزاده اسماعیل
- ۲- گذر لوطی صالح
- ۳- کاروانسرای خانات
- ۴- سرقبر آقا
- ۵- چهارراه مولوی

در همه این محل‌ها افزون بر دیدن یادگارهای برجای مانده به بررسی وضعیت کنونی این بناها، کاربری‌های نوین آنها، مطالعات مردم‌شناسی و آشنایی با مشاغل قدیمی در هر محدوده خواهیم پرداخت.

هزینه دستمزد روزانه راهنما:

◆ بخش گنجینه‌های تهران

- ۱- گنجینه ایران باستان (تاریخ ایران پیش از اسلام؛ پیش از تاریخ، عیلام، ماد، هخامنشی، سلوکی، اشکانی و ساسانی)
- ۲- گنجینه دوران اسلامی (تاریخ ایران پس از اسلام؛ بخش دوره‌ای و بخش موضوعی)
- ۳- گنجینه آبگینه و سفالینه‌های ایران (شیشه و سفال)
- ۴- گنجینه ملک (سکه، پرچم، تمبر، فرش و ...)
- ۵- گنجینه سکه بانک سپه (سکه‌های دوره‌های گوناگون ایران و جهان)
- ۶- گنجینه جواهرات ملی (مجموعه جواهرات سلطنتی و ملی ایران)
- ۷- گنجینه فرش (مجموعه فرش‌های ایرانی در دوره‌های گوناگون)
- ۸- گنجینه هنرهای معاصر (مجموعه آثار هنری دوره‌های نوین ایران و جهان)
- ۹- گنجینه پست و مخابرات (مجموعه تخصصی تاریخ پست، تلگراف و تلفن)
- ۱۰- گنجینه رضا عباسی (مجموعه تاریخ ایران)
- ۱۱- گنجینه سینما معروف به باغ فردوس (تاریخ سینمای ایران)
- ۱۲- گنجینه عبرت (گنجینه تاریخ اطلاعات - زندان ساواک)
- ۱۳- گنجینه هنرهای ملی (مجموعه تاریخی آثار هنری و هنرهای برجسته ایرانی)
- ۱۴- گنجینه تاریخ علوم پزشکی (تاریخ علوم پزشکی)
- ۱۵- گنجینه دکتر مقدم (مجموعه خانه و آثار گردآمده و اهدایی دکتر مقدم و همسر ایشان)
- ۱۶- گنجینه قرآن کریم (گنجینه تخصصی کتاب آسمانی قرآن کریم)
- ۱۷- گنجینه بانک تجارت (مجموعه هنری و اسناد متعلق به بانک تجارت)
- ۱۸- گنجینه سیزده آبان معروف به گنجینه هلال احمر (مجموعه آثار استاد علی اکبر صنعتی در زمینه هنر سنگ‌نگاری)
- ۱۹- گنجینه دکتر حسابی (مجموعه خانه، آثار و وسایل زندگی استاد دکتر حسابی)
- ۲۰- گنجینه نقاشی پشت شیشه (مجموعه آثار خنری تخصصی در زمینه نقاشی پشت شیشه)
- ۲۱- گنجینه موسیقی (گنجینه تخصصی هنر موسیقی)
- ۲۲- گنجینه تاریخ کانون پرورشی (برج تاریخی با نشان دادن دوران‌های تاریخی ویژه کودکان و نوجوانان)
- ۲۳- گنجینه صنعت برق (مجموعه آثار و اسناد اداره برق)
- ۲۴- گنجینه صبا (مجموعه تخصصی در زمینه موسیقی ایرانی)
- ۲۵- عکاسخانه تهران (مجموعه تخصصی عکس و لوازم عکاسی)

گنجینه کودکان، اندیشه و میراث فرهنگ

- ۲۶- گنجینه باغ آب (گنجینه تخصصی در زمینه آب، آثار هنری و ابزار و وسایل مرتبط)
- ۲۷- گنجینه صلح (مجموعه گردآوری شده در زمینه صلح به همت انجمن بیماران شیمیایی)
- ۲۸- گنجینه تنوع زیستی (گنجینه تخصصی با محور مطالعه گونه‌های گیاهی، جانوری و زمین‌شناختی)
- ۲۹- گنجینه دوفینه (گنجینه تخصصی تاریخ)
- ۳۰- تماشاگاه زمان (گنجینه تخصصی آثار مرتبط با زمان و گاه‌نگازی)
- ۳۱- تماشاگاه تاریخ (گنجینه تخصصی تاریخ)
- ۳۲- گنجینه شهدا (گنجینه تخصصی تاریخ جنگ و آثار بر جای مانده از دفاع مقدس)
- ۳۳- گنجینه نقشه (مرکز اسناد و مجموعه تخصصی تاریخ نقشه ایران)
- ۳۴- گنجینه مرکز اسناد (مرکز تخصصی و گنجینه نگهداری از اسناد گوناگون)
- ۳۵- گنجینه صنایع دفاع (مرکز تخصصی نمایش دستاوردهای صنایع دفاع)
- ۳۶- شهرک سینمایی (مجموعه سازه‌ها و فضاهای بازسازی شده برای فیلم‌ها و سریال‌های تلویزیونی)
- ۳۷- گنجینه مؤسسه باستان‌شناسی (مجموعه تخصصی گردآمده از حفاری‌های باستان‌شناسی دانشگاه تهران، کاوشگاه مجازی و آزمایشگاه)
- ۳۸- کاخ - گنجینه گلستان (ایوان تخت مرمر، خلوت کریم‌خانی، کاخ ابیض [گنجینه مردم‌شناسی]، حوضخانه [گنجینه هدایای دولت‌ها به خاندان قاجار]، تالار الماس، تالار آینه، شمس‌العماره، نگارخانه [گنجینه آثار کمال‌الملک]، عکسخانه)
- ۳۹- کاخ - گنجینه سعدآباد (گنجینه مردم‌شناسی، گنجینه نظامی [تاریخ نظامی‌گری در ایران]، گنجینه برادران امیدوار [جغرافیای طبیعی و انسانی جهان]، کاخ سبز [کاخ اختصاصی رضاخان پهلوی]، کاخ ملت [کاخ و دفتر کار محمدرضا پهلوی]، گنجینه هنر ملل [مجموعه آثار تاریخی و هنری گردآمده از سراسر دنیا]، هنرهای زیبا [مجموعه آثار هنری و دست‌ساخته‌ها]، گنجینه آب [گنجینه تخصصی در زمینه آب و فن‌آوری‌های وابسته به آن]، گنجینه بهزاد [مجموعه آثار هنری]، گنجینه فرشچیان [مجموعه آثار هنری]، کاخ احمدشاهی، گنجینه آبکار)
- ۴۰- کاخ - گنجینه نیاوران (کاخ صاحبقرانیه [قاجار و پهلوی]، کاخ نیاوران [پهلوی و مجموعه آثار هنری]، کوشک احمدشاهی [قاجار و پهلوی و مجموعه آثار هنری]، گنجینه جهان‌نما [مجموعه آثار هنری سراسر دنیا از هنرمندان نامی])
- ۴۱- گنجینه مجلس شورای اسلامی (مرکز اسناد و مرکز تاریخ قانون‌گذاری در ایران)
- ۴۲- مجموعه فرهنگی آزادی (مجموعه آثار هنری و فرهنگی)
- ۴۳- گنجینه حیات وحش دارآباد (گنجینه تخصصی با محور مطالعه گونه‌های گیاهی، جانوری و زمین‌شناختی)
- ۴۴- گنجینه حیات وحش هفت‌چنار (گنجینه تخصصی با محور مطالعه گونه‌های گیاهی، جانوری و زمین‌شناختی)
- ۴۵- گنجینه گمرک (مرکز تخصصی گردآوری اسناد مرکز گمرک ایران)

هزینة دستمزد روزانه راهنما در بخش گنجینه‌ها:

◆ وسایل و ابزارهای مورد نیاز در دوره‌های گوناگون تهران‌شناسی تهران:

آ- در اردوهای استانی (فرهنگی و طبیعی): (حرف اچ به معنای اجباری د به معنی دلخواه است)

توسط گروه وسایلی چون: کلمن آب، نقشه استان و شهرستان، دفترچه کار، کلاه نقاب‌دار یک‌رنگ، وسایل کمک‌های نخستین، پذیرایی نیم‌روز و اتوبوس تهیه می‌شود

- ۱- کوله‌پشتی (اج) ۲- دوربین عکاسی (د) ۳- دستمال کاغذی (اج) ۴- پول (د) ۵- ظرف یا قمقمه آب خوردن (اج)
- ۶- لیوان، قاشق، بشقاب و چاقوی میوه‌خوری (اج) ۷- لباس مناسب (اج - با توجه به منطقه جغرافیایی از پیش هماهنگ می‌شود)
- ۸- دفترچه یادداشت و خودکار (اج) ۹- یک وعده غذای روزانه ۱۰- وسایل مربوط به جمع‌آوری گیاهان یا حشرات (ویژه اردوهای طبیعت‌گردی)

ب - در اردوهای شهرستانی - فرهنگی، بافت کهن و گنجینه‌های تهران استانی (حرف اچ به معنای اجباری د به معنی دلخواه است)

- ۱- پوشه دکمه‌دار (اج) ۲- دوربین عکاسی (د) ۳- دستمال کاغذی (اج) ۴- پول (د) ۵- ظرف یا قمقمه آب خوردن (اج)
- ۶- دفترچه یادداشت و خودکار (اج)

◆ مستندنگاری:

- ۱- تهیه عکس بازدیدها (DVD) ۲- تهیه فیلم (DVD) ۳- ارائه گزارش نوشتاری (DVD و نسخه چاپی) ۴- با هماهنگی کامل: برپایی نمایشگاه عکس دوره، نمایش فیلم گزینش شده دوره.

◆ برآورد مالی:

مهم‌ترین هزینه‌ها در این کار باز می‌گردند به:

- ۱- کرایه حمل و نقل ۲- دستمزد راهنما ۳- هزینه ناهار ۴- هزینه پذیرایی نیم‌روزی ۵- مستندسازی
- ۶- طراحی بازدیدها ۷- ورودیه بناها یا گنجینه‌ها ۸- نقشه استان یا شهرستان ۹- خریدهای دوره (کلاه یک‌دست و دفترچه و خودکار)
- ۱۰- آب و نوشیدنی ۱۱- هزینه پارکینگ و ...

این هزینه‌ها به جز هزینه روزانه راهنما بوده و با توجه به بودجه مدرسه و سبک اردوهای متداول مدرسه دگرگون خواهد شد.

خانهای کودک، اندیشه و میراث فرهنگ